

A fiúk éve volt

Mindig érdekes tallózni népmozgalmi adatok között. A számok ugyanis „beszélnek”, s olykor akadnak közöttük kuriózumok is, különösen, ha adatokat össze is tudunk hasonlítani. Népmozgalmi vonatkozásban melyik esztendő volt a mozgalmasabb, az 1968-as vagy az 1969-es?

Szeged három kerületében 1968-ban 1270 házasságot jegyezték be az anyakönyvvezetők. A legfiatalabb menyasszony 16, a legidősebb 77 éves volt. Házasságra lépett egy 77 éves vőlegény 34 éves menyasszonyával, fél év múlva azonban különváltak. Ugyanebben az évben a szegedi II-es kórházban és a szülészeti klinikán született fiúk száma 1621, a lányoké 1580.

Az 1969-es esztendő minden tekintetben termékenyebb volt. A lapzártáig befutott adatok szerint 1359 házasságot jegyeztek be a kerületekben. Ebben az évben is volt 16 éves menyasszony és egy 17 éves vőlegény. A legidősebb menyasszony viszont átlépte már a nyolcadik ikését. Volt egy hatvanéves vőlegény, akinek

22 esztendő araja fogadott örök hűséget. Az I. kerületben az anyakönyvi bejelentés, a kitűzött házasságkötés ellenére nyolcan léptek vissza az életre szóló elhatározástól. Hogy miért, arra nem adtak magyarázatot az anyakönyvvezetők...

Az előző évinél bőségesebb volt a gyermekáldás is Szegeden. A két szülészeti intézményben december 31-ig 1749 fiú és 1511 lány született, tehát az 1969-es esztendőt úgy is nevezhetjük, hogy fiús év. Ennek persze elmentmond a biológiai megfigyelés, miszerint mindig is több fiú születik. Fogamzaskor mintegy 140 fiú jut 100 lányra, a születéskor pedig 120 fiú 100 lányra. Később mégis a lányok maradnak többen, mert a „teremtés koronája”, a férfinem esendőbb.

Érdekes adat még, hogy az I. kerületben jegyezték az anyakönyvbe a legtöbb születést mindkét esztendőben. 1968-ban 2380-at, 1969-ben pedig — tegnap délutánig — 2411-et. Itt is volt a legtöbb névadó ünnepség: 1968-ban 105, 1969-ben pedig 152.

L. F.

Lajos bácsi

Hogy telik az idő. Berzsenyi Lajos is nvudáijába indult az új évtized első napján. Hivatalosan ugyan csak néhány nap múlva ül össze a Szegedi Ruhagyár pártbizottsága, hogy nyugalomba vonulása, alkalmával felmentse titkári posztjáról, de a kollégák már tegnap, szilveszter délutánján elköszöntek öreg barátjuktól, boldog új esztendőt és jó egészséget kívánva neki.

Koccintgatás közben mit is mondhat az ember? Tényleg, rohan az idő! Ezelőtt hatvan esztendeje látta meg a napvilágot, mint egy dunántúli napszámoscsalád hatodik gyermeke. A vasútnál próbálkozott, de éppen huszonegy esztendeje dolgozik a ruhagyárban. Még ott kezdte az indulásnál, az újszegedi szövőüzem melletti raktárban, ahol „zászlót bontott” a szegedi ruhagyár.

Kereken húsz esztendeje párttitkár. Mi szép volt ebben a két évtizedben? „Jó érzés látni, hogy szeretik a pártot”. Sok békés, boldog és nyugalmas esztendőt töltött meg közöttünk az öreg párttitkár, a ruhagyáriak Lajos bácsija.

Nyereségrészesedés kategóriák nélkül

Két nagyvállalat milliói — Nem lesz egyenlődsé Növekvő önállóság

Vége az 1969-es esztendőnek. Alá lehet húzni és összeadni a tavalyi produktumot, s az egyenleg majd megmutatja, hogy mennyi jut a kiosztható részesedési alapra. Több szegedi iparvállalatnál érdeklődtünk, mire számíthatnak a dolgozók, s milyen elképzeléseik vannak a nyereségrészesedés felosztásában. A legtöbb helyen még nem tudják megmondani sem az egyiket, sem a másikat. A két legnagyobb szegedi vállalat — a kenderfeldolgozó- és az építőipar — szakszervezeteinek vezetői azonban már nyilatkoztak.

Építőipar

A Csongrád megyei Állami Építőipari Vállalat szakszervezeti tanácsának titkára, Simon Sándor elmondta, hogy tavaly 10 millió forint volt a felosztható összeg, amelyet a három kategóriának a rendeletekben előírt formák szerint osztottak el. Akkor sem voltak merevek, amit jelez az egyes kategóriákon belüli „szórás” is. A legkisebb összeg 800 forint volt, ennyit még a takarítónők is kaptak. A kategória nem jelentett fix összeget. Például a III. kategóriába sorolt kőműves és lakatos szakmunkások között akadt, aki 15 ezer forintot vitt haza, de a II-es kategóriában is található olyan technikus, vagy mérnök, aki még 10 ezret sem kapott. Bizonyos fókig a tavalyi elosztási rendben is önálló volt a vállalat a differenciálásban.

Ezek után jogos a kérdés, miért kellett változtatni?

— Ha csak az előbbi példákat nézzük, tényleg elfogadható az elosztási rend. A kategóriák megszüntetése azonban elosztat olyan nézeteket, hogy első-, második- és harmadrendű emberekre „szeliteljük” a vállalati kollektívát. Felesleges formailag kategorizálni. Az anyagi elismerést minden dolgozó a munkája és a vállalatnál elfoglalt helye, szerepe, tevékenysége, hasznossága alapján kapja meg havonta is, de esztendő végén is, — mondta Simon Sándor.

Az elvek nagyjából közismertek, az építőipar is a SZOT állásfoglalása alapján határozta meg: „Az évvégi nyereségrészesedést — központi irányelv alapján — mind a vezetőknél, mind a beosztott dolgozóknál azonos módon, a munkában eltöltött idejük, átlagkeresetük, a vállalati eredményhez való hozzájárulás figyelembevételével kell megállapítani.”

A kollektív szerződést február végéig módosítják. Előtte a szakszervezeti tanács kikéri a tagság véleményét, s csak azután írja alá a titkár és az igazgató. S milyen összegre számíthatnak az építőipari dolgozók?

— A mi szakmánkban a pénzügyi helyzetet csak januárban lehet tisztán látni.

K. M.

Házastárs — komputerrel

Férjet keresek... Társaság hiányában... Lakással rendelkező férfi feleségül venne... Csinos, jó megjelenésű nő... Házasság céljából megismerkednék... Komoly, jó megjelenésű... éves... és hasonló hirdetésekkel vannak tele a lapok. Férjet, feleséget keresők, társtanok, húsz-egynéhány évesek és nyolcvan fölöttiek, rendezett anyagiakkal és lakással rendelkezők, özvegyek, elváltak, egy vagy két gyerekkel. „Csinosnak mondott, reprezentatív, házias, nyugdíjas, értelmiségi, jó keresetű, szerény, komoly...” A jelleg: Rossz egyedül... Komoly szándék... Kalandorok kíméljenek... Optimista... Diszkrét... Jobb kettesben...

Csupa magányos, társtan ember. Csupa társat kereső. Sok férfi és még több nő.

Mert hol és hogyan lehet ismerkedni, komoly szándékú társat keresni, találni? Hirdetnek az újságok házasságrovatában, beiratkoznak a magányosok klubjába.

Az egyre nagyobb erővel jelentkező társadalmi igények kielégítésére született meg hosszas előkészületek után a Négy Évszak Házastárskereső Szolgálat.

A költői elnevezés nagyon is racionális módszereket takar. A párkereséshez a tudományt hívják segítségül: a pszichológiát, számítástechnikát — hogy a személyiségük jellemzői és élethelyzetük alapján egymáshoz illő ügyfeleket összeismertessenek.

Levélben, vagy személyesen kereshetik fel az ügyfeleket a „Négy Évszak”-ot. A jelentkezés és a havi átlagjövedelemtől függő összeg befizetése után időpontot beszélnek meg, amikor a pszichológus fogadja ügyfelét.

Például ön ügyfél lehet a Négy Évszak-nál, ha betöltötte a 18. életévét törvényes családi állapota nél-

len, hajadon, özvegy, vagy elvált és írásbeli megbízást ad a személyével kapcsolatos párkereső munka elvégzésére.

A hangulatosan berendezett budai villában a pszichológus hosszan beszélget ügyfelével. „Feltérképezi” személyiségjegyeit, részletes információt szerez külső adottságairól, műveltségéről, iskolázottságáról, időöltéséről, érdeklődési területeiről, kedvelt szórakozásairól. Ezek alapján 100—120 kérdést tartalmazó ívet tölt ki és fényképet csatol az ív mellé.

Se fényképet, se kitöltött „személyi lapot” nem láthatunk. A Négy Évszak-ban a legteljesebb titoktartással kezelik a megszerzett adatokat.

A kérdőív alapján adatlap készül az ügyfélről, amely tartalmazza elvárásait is jövődöbelijéről. Az adatlapok komputerbe kerülnek. A számítógép kikeresi például, hogy A-nak megfelel C, D, E ügyfél. Akkor egyeztetik, hogy C, D, E elvárásainak megfelelnek-e A tulajdonságai? Marad mondjuk az A—C—E viszonylat. Ezután újból a pszichológus lép színpadra. Tanulmányozza A, C, E kérdőívét, személyiségük összeillőségét. Behívja A-t és rövid információt ad C-ről és E-ről, megmutatja fényképeiket. „A”, az aktív párvalasztó kiválaszthatja a neki legjobban tetszőt, mondjuk C-t. Ezt az ügyfelet is behívják, informálják A-ról. Es összeismertetik őket. Megkezdődik A és C között az együttjárás.

(Gyakorlatilag minden ügyfél aktív párvalasztó lehet. Ez annyit jelent, hogy két, vagy több javasolt partner közül — fényképük alapján — kiválasztja a neki legjobban tetszőt. Ilyen esetben az összeismertetés díját az aktív választónak kell fizetnie, a passzív választott számára az ismerkedés ingyenes.)

Egyhónapos együttjárás

„Konyhakombáján”

Szaratovban a gázkészülékeket gyártó üzemről elindult útjára az Ogonyok nevű kombinált konyhaberendezések első szállítmánya. Az agregát 4 lángú gáztűzhelyből, hőálló üvegajtóval sűtből és 75 literes hűtőkamrából áll.

Az Ogonyok cseppfolyósított gázzal is működhet. A tűzhely alatt külön rekesz van a gázipalackok számára. Ha a készüléket a városi gázhálózatba kötik be, akkor ezt a rekeszt edények tárolására használják.

Nagyon sok függ a lakásadástól. Tavalyelőtt például 15 napi munkabérek megfelelő összeget tervezünk, az megvolt, tavaly 20 napot határoztunk meg. Az előzetes számítások szerint talán meg is lesz.

Kenderfeldolgozó-ipar

A Kenderfonó- és Szövőipari Vállalat újságírójában közlése teszi, hogy Európa egyik legnagyobb kenderipari vállalata, 400 féle termékfajta gyárt és exportja a világ 55 országába irányul. A sok-sok előny, kedvezmény között garantálja, hogy évente 15—20 napi munkabérek megfelelő nyereségrészesedést biztosít dolgozóinak, mintegy 6 ezer embernek. Elismerésre méltó ígéret bátor garancia. Spöner Jenő, a nagyvállalat szakszervezeti tanácsának titkára mondta:

— Örülök neki, hogy a kategorizálás helyett, — amely bizonyos kötöttségeket jelentett — a vállalatokra bízták a nyereség elosztásának differenciálását, amely egyébként a termelő vállalat önállóságának természetes velejárója. A helyszínen jobban ismerik a körülményeket, s a célnak megfelelően lehet megkülönböztetni, doztálni munkaköröket, csoportokat, üzemszereket.

A kenderfeldolgozó-ipar vállalatainál régebben is jelentős differenciálás volt a nyereségelosztásban. Az átlagbérek alapján a kiosztha-

tó összegnek csak felét vették figyelembe. Harminc százalékot a régi dolgozók között osztottak szét, míg húsz százalékot prémium és jutalom formájában. Különösen azoknak adtak jelentős összeget, akik 15—20—30 esztendeje kitaranak munkahelyük mellett. Egy idősebb kendergyári munkásasszony írva mondta tavaly, hogy ő még ekkora elismerésben nem részesült a gyárban, ahol 37 esztendeje dolgozik, mint legutóbb, amikor 3600 forintot kapott nyereség címén.

— S mire számíthatnak most?

— Reméljük, hogy annyit tudunk osztani, mint tavaly, akkor 6—7 millió forint volt a felosztható összeg. Persze figyelembe kell venni, hogy a mi vállalatunk igen nagy összeget fordít szociális kiadásokra: üdülők fenntartására, dolgozóink szállodájára, étkeztetésre, üzemi orvosi ellátásra, óvodákra, bölcsődékre és így tovább.

Ösztönző

Mind a két szegedi nagyvállalat szakszervezeti tanácsának titkára örömet fejezte ki, hogy nagyobb önállósággal dönthetnek felosztható nyereségük dolgában.

Szentül — jelentették ki — ha kategóriák nélkül is, olyan elveket követnek majd, amelyek valóban arra ösztönzik a dolgozókat, hogy erejükhez mérten járuljanak hozzá a vállalat eredményességéhez.

G. I.

Hörögzítéssel készülnek az öltönyök a ruhagyárban

A Szegedi Ruhagyárban — a hazai konfekcióiparban elsőként — megkezdték a hörögzítéssel készülő férföltönyök tömeges gyártását. Az új technológiai lényege, hogy a ruha formartartására szolgáló — egyik felén műanyagasztóval ellátott — bélésanyagot varrás helyett melegprezéssel, teljes felületén a zakó anyagához rögzítik. Így a hagyományosnál jóval kevesebb bélésanyag is jobb, tartósabb

formát kölcsönöz a zakónak. Emellett az előállítási idő is, a férföltöny súlyá pedig kisebb lesz.

Az új technológiához szükséges ragasztó-prezáló gépeket a Csepel Vas- és Fémművekkel közösen alakították ki. A hörögzítéssel készült férföltönyökből 1970-ben 35 000-et adnak át a belkereskedelemben, negyvenezret pedig exportra szállítanak.

Szeged szobrai

Csizmadia

(135.) A KISZÖV és a Kamaraszínház közös épületének negyedik szobra a kosarat és csizmát tartó Csizmadia. Az épületdísz készítőjének neve eddig ismeretlen.

CSÜTÖRTÖK, 1970. JANUÁR 1.

DELMAGYARORSZAG 5